

ANU RANDMAA

Anu Randmaa on rahvarõivaste uurimise ja valmistamisega tegelenud alates aastast 2000. Ta on läbinud Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskuse, nüüdse Rahvakultuuri Keskuse juures asuva rahvarõivakooli kolmel korral ja valmistanud Tõstamaa kihelkonna naise, mehe ja tütarlapse riided.

Põhjalikult on ta uurinud Järvamaa kihelkondade rahvarõivaid, kuna oli viis aastat ka Kesk-Eesti Käsitööseltsi juures asuva Rahvarõiva Nõukoja üks eestvedajatest.

Omab rahvarõivameistri kutsetunnistust.

2008. aastal lõpetas Tallinna Ülikoolis käsitöö ja kodunduse õpetaja eriala ning omandas haridusteaduse magistri kraadi.

Alates 2003. aastast on Anu Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu, rahvarõiva alaliidu juht. Alaliidust sai 2008. aasta alguses iseseisev MTÜ Rahvarõivas, mille juurde loodi ka Rahvarõiva Nõuandekoda.

Igal suvel korraldab Anu oma endises koolis - Tõstamaa mõisas - rahvarõiva õppelaagrit, mis sel aastal toimub juba kümnendat korda.

2010. aasta algusest elab ta Tõstamaal. Toetudes oma kogemusele huvihariduses ning kohaliku vallavalitsuse ja LEADER-projektide abile, käivitas Anu Tõstamaal käsitöökeskuse, kus toimub ringitegevus erinevas vanuses huvilistele ning mitmesugused koolitused kvaliteetsete käsitöötoodete loomiseks ja tootmiseks.

Sel aastal toimuvad käsitöökeskuses ka TÜ VKA projekti: *Vanemaaliste käsitöömeistrite lõimimine käsitööturule* koolitused kus Anu töötab Pärnumaa käsitöökonsulendina.

Koolitused:

Rahvarõivaste kandmine

Tänapäeval kantakse rahvarõivaid palju esinemisrõivastena. Aga järjest rohkem on neid, kes valmistavad või soetavad endale rahvarõivad kui eestluse sümboli, identiteeditunnuse. Esimesel juhul on oluline teada, milliseid mööndusi ja muutusi võib teha ilma visuaalset pilti kahjustamata. Teisel juhul osatakse väärtustada peent käsitööd ja ehedaid materjale, ollakse huvitatud komplekti täiuslikkusest.

Sageli soovitakse kanda vaid seelikut või valmistada endale rahvarõivaist inspireeritud tänapäevaseid rõivaesemeid.

Milline variant valida, kuidas rahvarõivaid kanda ja mis vahe on rahvarõival ja rahvuslikul rõival – neile küsimustele püütaksegi vestlusel mentoriga vastuseid leida.

Sukkade ja kinnaste roosimine

Roosimisel kootakse põhivärviga parempidist pinda ning mustri lõng liigub sarnaselt tikkimisest tuntud eelpistega töö ette ja taha. Kindaid ja sukki roositi vanasti Edela-Eestis:

Tõstamaal, Kihnus, Saardes ja Mulgimaal. Tõstamaa sukad ja kindad olid valgest lõngast ja eriti rikkalikult roositud. Eriti rohkelt levis roosimine 19. sajandi teisel poolel.

Roositud kindaid on kandnud peamiselt naised. Meeste kinnastel roositi vahel kindapära.

Kindaid ja sokke kooti igas peres. Kindad etendasid suurt osa rahvakommetes, eelkõige pulmakommetes.

Roosimise puhul on tegemist on eripärase tehnoloogiaga, milles valmistatud esemed on ehteks tänapäevaselegi kandjale ja tõmbavad enesele kindlasti pilku.

Rahvuslike helmekeede kandmine ja valmistamine

Helmekeed olid Eestis kasutuses alates keskajast. Neid kanti koos rahvarõivastega kuni kandmistraditsiooni kadumiseni.

Kõige enam kanti Eestis lihtsaid klaashelmestest kaelakeesid. Mõnikord täiendati neid hõbehelmestega ja kannaga rahadega

Rahadega helmekeed kuulusid meheleminekuemas neidude kaasavara hulka. Ehted muretsesid vanemad tütrele neiuikka jõudmisel, neid kinkis ka peigmees. Helmed ja nende poolt tekitatud heli kaitsesid kandjat halva eest.

Kaelakeesid võis koostada sarnastest helmestest, aga tihti lükiti üksteise kõrvale ka erineva kuju, värvi ja materjaliga helmeid.

Ka tänapäeval peaks rahvarõivakomplekti juurde kuuluma traditsioonilised ehted. Kui sõlge kannavad kõik, siis rohkem ehteid sageli ei kantagi. Samas aitavad ehted luua pidulikkust, toovad esile seeliku- ja tikandivärvid ning tõstavad kandja enesehinnangut ja meeleolu.

Helmekeed on lihtne ise valmistada ja seda on edaspidi võimalik rahade ja krõllidega täiendada.

